

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

52. Christianismus in Cocin. miraculis, & virtutibus floret.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

qui noui quotannis Macao aduenirent. Sub hæc Inspectoris officio decem. ferè mensibus perfunctus, Octobri medio applicuit Macaum anno 1629. vbi Cocincinæ difficiliora negotia eius aduentum operiebantur, quæ parum lætam nobis materiam suggerent. Erat illic eorum qui primi Christum prof. ssi fuerant, obseruatio euidentissima, ex quo illuc Patres Christianismum induxerant, qui nunc magnis florēbat incrementis, restoruisse pariter ethnicorum aduersus idola cultus sacrilegos; antea vix templis maioribus, desperatisque rebus in opem vocata; nunc ægrè arborem, aut saxi cauum Dei alicuius sigillo carere; quæ loculentis manu rustica incisis bubalorum Pastores insererent; adirent, inuocarent, prostratis humi corporibus adorarent. Iam spectra dæmonum, iam scæda cum iis familiaritas, responsa, præstigiæ, occupationes corporum & similia olim crebra, nunc prope continua, mitis modis infelices terrere, ludere, lacerare; prouisione profus diabolica contra Deum incipientem Regnum illud ex inferorum tyrannide in libertatem asslerere. Quantis enim accessionibus fidelium numerus à paucissimis operis augetur, inditio sit Rarana Prouinciarum ad meridiem prima, vbi diebus non plus quadraginta Sacerdos noster Pulocambi missus, ita Christianos in proposito fidei stabiluit, ethnicos baptismo lustrauit tam multos, vt Bonzius tantum non antea pro Deo habitus, à suis desertus, cogeretur victum opificio querere. Concertatiuncula de Religione, quam mouit Baubone in Prouincia Canghai, Manuël Catechista, & cui aderat Pater coram Magistratu, & populo, horis duabus ethnici plusquam sexaginta ad Christianos accessere partisque aliunde adiuncti lucris, numerum confecere octingentorum, & vndecim. Sinoæ cum Rege agens Buzomius, Primates quadraginta Ecclesiæ adiunxit, ingentes secum tracturos familias, & fundatos in ea Metropoli Christianitatem, ex nobilitate constitam regij sanguinis & Literatorum. Illis enim primis iam Cathecumenis, dum erudirentur, applicabant se alij, nec honorum gradu nec meritis in pares, parabantque se ad Christianismum, amouenda paulatim à se materia scelerum, quæ ipsi perperam necessitate vel consuetudine excusant; Christiani candoris integritas non potest admittere: ibidem Princeps illa fratris Regis mater, sex alios filios sacro fonti dedit, inter quos Virgo annum agens nondum viceesimum, cuius celsitas mentis, parenti Mariæ simillima, sperabatur fore, nomini Christiano maxime gloriosa. Ipsum Regis fratrem Christianismi pungebat ardor, sed Regis odia verebatur, quem vna quæstuum ratio Lusitanis, & Patribus fingeat beneuolam. Neophytorum porrò eiusmodi erat toto regno virtus, vt arbitrarentur Patres, fuisse vel decuplatis laboribus emendam; eorum aspectu Christianos ab Europa mercatores, pudebat vacui nominis, cuius vim, & exemplum in Neophytis mirabantur. Onerarias duas Lusitani ad oram Rarana Prouinciæ fregerant, enarantant vita incolumi vectores, sed lege barbara tum ipsos, tum co-

52.
Christianif-
mus in Co-
cin. miracu-
lis, & virtu-
tibus floret.

rum rem omnem, reiectamento maris & fortunæ dono Rex suo pro iure inuadebat. (Quod erat etiam in Iaponia, rapinæ legitimum) sed oræ illius Christiani, sprete legis inhumanitate accurrere, dolere vicem naufragorum, velut quisque in illis parentem haberet, aut filium; certatim illos sibi diuidere, domo colligere, & necessariis iuuare, tametsi ferè viles, & de turba nautica egenos, quibus illi sanctæ charitatis tam illustribus notis, malorum obliui gaudebant propemodum tantum fuisse suum naufragium, præsertim cum suis oculis feminas cernerent, itinere bidui orizam sibi afferentes, quantum poterat vnaquæque capite sustinere. Tam liberali pietate resecti Lusitani, abire maturabant ne piis hospitibus periculum impiè crearent quibus veritum lege didicerant, naufragos tecto colligere. Neophyti contra negare constanter, prætermitturos se partem vllam occasionis propitiæ quàm vltro illis Deus obiecerat vt se profiterentur Christianos, nisi foret hoc ipsis sanguine luendum: naui denique appulsa quæ naufragos reueheret Macaam, viaticum illis, & quidem gratuitum, sedulitate ingenua certatim denuò intulere. Hosce profectò Rantanenses autem illud nascentis Ecclesiæ ornabat magnificè, quod Fideles omnes in cor vnum & animam vnã mutuo amore coagmentauerat; sed vbi agitur de prærogatiua virtutis inter Ecclesias Cocincinæ, dici verè id potest eximium aliquid singulas habuisse; & hoc ipsum fuisse omnibus commune, vt sua in aliqua peculiari dote omnes excellenter. Illud factis nouum, in morem transierat, vt acerba sui verberatione ægrotorum salutem à Deo poscerent, idque in ipsa ægrotantis domo: quos autem conatus adhiberent in conuersionem ethnicorum, breuitati condono, si vnum retulero. Quartum iam annum Antonius quidam, suis in Provincia Rantana paganis Christum suaserat, raro audire, nemine persuaso; pergebat tamen haud segniter, tacito sensu animatus, eò sibi laborum venturos fructus dulciores, quò differebantur morosius. Quæ planè spe sua abundè potitus est: Pagi Primores hominem adeunt, & fiçtè an verè, aut molestum exosi monitorem, spondent fore se dicto audientes, si quis Patrum illuc adueniens, eadem sibi confirmasset. Aliquantò post illis Antonius de Patre nuntians proximè adfuturo, ad eò frigidè oscitantèrque ab iis excipitur, vt promissa obliui viderentur. Hic ille ad pedes Deiparæ quàm impensè colebat prouoluit ardentissimè ab ea multisque lachrimis contendit vt dilectissimi filij aspectus beneficos aduerteret in gentis illius cæcam duritiem, id illi esse perfacile, se verò imparibus tantæ gratiæ exorandæ quas dabat lacrimis, multò plus sanguinis daturum, totidem suimet cruentas verberationes data fide promisit, quot suo ex pago fierent Christiani. Miræ res, paucas intra horas adest Pater, concurrunt velut ad maximè optatum; auditur & crebrò, & semper attentius; petendi baptismi facit initium qui erat ab eo maximè omnium alienus, Antonij frater, quinquaginta Dux equitum, bello, & pace bonus. Pagi arbiter, & caput senex

senex hunc secutus, ab ethnica vxore panè euerlus est, cum esset potestatis baptismo lustrandus, sed resumpto mox animo, vocatæque in auxilium Dei Matre, tantos sibi sensit infundi spiritus, non modo iis ut stabiliretur in tenacitate propositi, verum & coniugem, à cultu reuulsam idolorum, doni secum eiusdem sociam faceret. Inde octoginta qui erant in pago præcipui sacro fonte sunt tincti. Fueruntque prima hæc Antonij nomina, quæ cæpit alacer afflictationibus promissis exsoluere. Secuti sunt enim alij complures, Christianæ legis efficacia expognati, quàm in sanandis illic per Christianum hominem plebeium morbis cernebant præpotentem; eaque paucis aquæ lustricæ guttis, & crucis signo prodigia edere, quæ suis omnibus cum diis, & cantibus Bonziorum turba nisu irritò tentaret. Quod passim vbique obseruatum (erat enim suus cuiuslibet Christianorum cœtui, diuinus Medicus, *coramionum gratia* præditus) factum depressit ethnicorum, quibus præsto erant ad auguria diuinationes, maleficia, & præstigias, Magi & dæmones; sed euerues & cassis artibus, si quis præsens adesset Christianus: quàm & venefica eorum ligamenta extricabant, dissoluebantque Christiani. Basilius quidam Pulocambi Christianorum caput, mira potestate pellebat dæmones ex atreptitiis, appensa tantùm collo eorum cruce, factisque in ea reliquiis. Extat Thomæ cuiusdam in Ranranensibus Christianis, virtute Primarij, ad Patres epistola, qua se ethnicos triginta, baptismo parasse significat, morbis prius sanatis quibus tenebantur aquæ lustricæ sorbillo, verum, inquit, non ante, quàm sanctè promitterent se fore Christianos, & adhæsurus firmiter vero Deo, sanationis quam cuperent auctori, quam ille beneficentiam, ne bubalis quidem denegabat, ex quibus pauperum pendeat victus, quòd iis eadem, ut hominibus curandis necessaria vis esset; quam contestabatur semper, non suam sed diuinam; eisdemque ceteris in hominum animis diuinitatis sensus. Visis denique superum, & rerum cœlestium mirabilibus & crebris confirmabantur maiorem in modum Neophyti; at singulariter pagum Ranranæ Prouinciæ affecit puer, horis post mortem quatuor, in vitam excitatus piorum parentum precibus, & merito in Christi fidem minime vulgari.

Florebat numero, & sanctimonia Christianitas Cocincina, beneficio tranquillæ pacis cum anno cadente huius æui vicelesimo septimo, cæpit & ipsa defluere. Duobus potissimum annuatim diebus, Neophytorum pietatem instaurabant Patres, nascenti videlicet, & morienti Christo sacris. Ad eos Christiani diuturno vsu, & strenuo sanctorum operum comparabant sese, pro conditione mysterij quod venerabantur. Diem Parasceues Christo dicatum patienti, gemitu, lachrimis, Crucifixi adoratione, precationibus, & multo sanguine colebant à senibus iuxta & pueris, vtrò seipso cadentibus expresso, ac ut effrares quoque petulantelque læritias ethnicorum certis diebus bacchantium, exempli censura perstringerent; diem Christi natalem, pastoritio cantu, donis &

55.
Rex Concin.
cōtra Christ.
deceperit.

drainatis ad eius præsepè, celebrabant, ea populi expectatione, ve-
dierum sex pedestri, frigidissimoque itinere concursus fieret ad scenam,
illam teneræ pietatis, simul ad Christi Sacramenta. Verum enim vero
Cacianenses Christiani, maius aliquid audendum rati, nocturna his
lumina, symphoniam musicam, ignium iacula, explosiones catapul-
tarias maiore strepitu, quàm pietate addidere, quibus Mandarinum so-
pitem diu contra nos odium exarsit, templi enim nostri vicinia, tem-
plum eius superbum cultore vacuarat, solumque in eo se iactabat ido-
lum. Scitanti verò causam, tumultuosæ præter morem gratulationis
insusurravit in aurem dæmonium aliquod, Christianorum triumphum
esse qui Deo suo gratularentur victoriam de subacto ipsius idolo. Ab-
que mora igitur custodes corporis & multos, & pariter ethnicos, in
eos immittit, uturos omni barbarie & sacrilegio, idoli sui iniuriam,
quod etsi præter ius sibi arrogabat, satellites nactus est obsequentes.
Nox erat post mediam, & sacro iam alteri dabatur opera, Christia-
nis venerabundo silentio, & tacito fletu teneritatem mysterij iucunde
sugentibus, cum auditur foris sonus inconditus, conuicia in Christia-
norum Deum sacrilega, & iuncta multorum ad terrorem vociferatio,
strictis gladiis in templum irrumpunt, & illam impressionis formi-
dolosæ pompam omnem in diripiendis collo sacris reliquiarum thesauris,
precatoriis coronis, & crucibus effundunt: post in detrahendis Chri-
stianorum tergo indignè vestibus, quas pro celebritate diei pretiosissi-
simas, pro tempestate perfrigida, singuli, ut solent, plurimas induti ve-
nerant; iis spoliis diuites, & ea impudentia sacri discedunt, multum
sibi de suo sacrilegio applaudentes. Die postero Præfectus urbis re-
cognita Mandarinum obiurgat usurpatæ contra fas potestatis; si quid
erat peccatum alacritate superuacanea inter Christianos, id suæ fuisse
iurisdictionis. Quid porro id esse potuerat tanta dignum vindicta? eius
nempe somnum catapultæ strepitu rupisse? nam, effusa gestire lætitia
cum per leges omnibus liceret, cur non etiam Christianis? adiecit huius
aliquam ex aulæ minarum speciem, quas à se falsa criminatione depulsa-
tus, Regem præceps contendit occupare, illius animum per se suosque
tot calumniis dementat, & sic infatuat, ut in Christianos, nec auditos,
sed neque vocatos, accusationis quin etiam ignaros, barbarè, iniuriolè-
que decerneret. Vltus seipsum pro animi rabie, sui que securus Mandari-
nus Cacianum se refert. Secuta est perfidum promulgatio iniquissimi
Decreti. Seniores cuiusvis toto Regno vniuersitatis, Christianos palam Christo
profitemes, inquirunt, claudunt carcere, puniunt: hoc si timidius aut negli-
gentius præstabitur à Mandarinis, ipsimet castigantur. Qua edictione, non
dåmnabatur Christi fides, sed qui eam ausi essent amplecti: quo factum
ut hoc anno seculi vicesimo octavo, ultra quadringentos ad sacrum fontem
non venerint. Nec item dudum Christiani, urgebantur ad religionem
eiurandam; sed iis dumtaxat eius insignia vetabantur, cæteris publicis
festorum solennitas, notatæ crucibus domorum fores, & istiusmodi
cætera.